Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

2025/2061(INI)

11.9.2025

PROJEKT OPINII

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Komisji Budżetowej oraz Komisji Kontroli Budżetowej

w sprawie wdrożenia systemu warunkowości w zakresie praworządności
(2025/2061(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Michał Wawrykiewicz

POPRAWKI

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przedstawia Komisji Budżetowej i Komisji Kontroli Budżetowej, jako komisjom przedmiotowo właściwym, co następuje :

Poprawka 1

Projekt rezolucji
Umocowanie 12 a (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Węgier i służących umocnieniu praworządności oraz ich skutków dla budżetu[1a]**,**

[1a] ***Teksty przyjęte, P9_TA(2024)0367.***

Or. en

Poprawka 2

Projekt rezolucji
Umocowanie 12 b (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie sytuacji na Węgrzech i zamrożonych funduszy unijnych[1a]**,**

[1a] ***Dz.U. C, C/2024/5742, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5742/oj.***

Or. en

Poprawka 3

Projekt rezolucji

Umocowanie 14 a (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 września 2022 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia*[1a]*,
	[1a] ***Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 463.***

Or. en

Poprawka 4

Projekt rezolucji
Umocowanie 14 b (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 marca 2022 r. w sprawie praworządności i konsekwencji wyroku TSUE*[1a]*,
	[1a] ***Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 168.***

Or. en

Poprawka 5

Projekt rezolucji
Umocowanie 15 a (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw

podstawowych[1a]***,***

[1a] ***Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.***

Or. en

Poprawka 6

Projekt rezolucji
Umocowanie 15 b (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2018 r. w sprawie wniosku wzywającego Radę do stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia[1a]***,***

[1a] ***Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 66.***

Or. en

Poprawka 7

Projekt rezolucji
Umocowanie 17 a (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z 5 maja 2022 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier[1a]***,***

[1a] ***Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 147.***

Or. en

Poprawka 8

Projekt rezolucji
Umocowanie 17 b (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 czerwca 2023 r. w sprawie łamania praworządności i praw podstawowych na Węgrzech oraz zamrożonych funduszy UE*[1a]*,
	[1a] ***Dz.U. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.***

Or. en

Poprawka 9

Projekt rezolucji
Umocowanie 19 a (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając skargę wniesioną przez Parlament przeciwko Komisji 25 marca 2024 r. w sprawie C-225/24 o stwierdzenie przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) nieważności decyzji wykonawczej Komisji C(2023)9014 z 13 grudnia 2023 r. [1a]***,***
	[1a] ***Dz.U. C, C/2024/3063, 13.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3063/oj.***

Or. en

Poprawka 10

Projekt rezolucji
Umocowanie 21

Projekt rezolucji	*Poprawka*
– uwzględniając uwagi z misji informacyjnych Komisji Kontroli Budżetowej na Węgrzech w dniach 15–17 maja 2023 r. i na Słowacji w dniach 26–28 ***maja*** 2025 r.,	– uwzględniając uwagi z misji informacyjnych Komisji Kontroli Budżetowej na Węgrzech w dniach 15–17 maja 2023 r. i na Słowacji w dniach 26–28***maja 2025 r., a także z misji informacyjnej Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych na Węgrzech w dniach 14–16 kwietnia*** 2025 r.,

Or. en

Poprawka 11

Projekt rezolucji
Umocowanie 29 a (nowe)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	– uwzględniając badanie zlecone przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych pt. „Egzekwowanie prawa UE w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości”[1a]***, opublikowane w styczniu 2024 r.,***

[1a] https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2024)755914.

Or. en

Poprawka 12

Projekt rezolucji
Motyw A

Projekt rezolucji	*Poprawka*
A. mając na uwadze, że Unia opiera się na wartościach zapisanych w art. 2 TUE, którymi są: poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja,	A. mając na uwadze, że Unia opiera się na wartościach zapisanych w art. 2 TUE, którymi są: poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja,

równość, państwo prawne oraz poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości; mając na uwadze, że wartości te ***znajdują odzwierciedlenie w prawach podstawowych określonych w Karcie – takich jak równość kobiet i mężczyzn, niedyskryminacja oraz prawo do rokowań i działań zbiorowych, zgodnie z prawem UE oraz krajowymi przepisami i praktykami – a także w międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że przestrzeganie tych wspólnych wartości stanowi podstawę praw przysługujących osobom*** mieszkającym w UE;	równość, państwo prawne oraz poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości; mając na uwadze, że wartości te***, wspólne państwom członkowskim, są odzwierciedlone i zapisane w międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że demokracja**, ***praworządność i prawa podstawowe to wartości, które się wzajemnie umacniają, a ich podważanie może stanowić systemowe zagrożenie*** dla ***praw i wolności osób*** mieszkających w UE;

Or. en

Poprawka 13

Projekt rezolucji
Motyw D

Projekt rezolucji	*Poprawka*
D. mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie warunkowości upoważnia ***UE*** do przyjęcia proporcjonalnych środków finansowych w celu zabezpieczenia ***jej*** interesów finansowych, jeżeli naruszenia zasad państwa prawnego w państwie członkowskim stwarzają poważne ryzyko wpływu na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na ochronę interesów finansowych Unii; mając na uwadze, że rozporządzenie zostało przyjęte jako część pakietu dotyczącego wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 po długich i trudnych negocjacjach między współprawodawcami, w szczególności z powodu podejmowanych przez niektóre państwa członkowskie prób powiązania negocjacji w sprawie WRF z negocjacjami w sprawie mechanizmu warunkowości w zakresie	D. mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie warunkowości upoważnia ***Radę*** do przyjęcia***, na podstawie wniosku Komisji i z poinformowaniem Parlamentu,*** proporcjonalnych środków finansowych w celu zabezpieczenia interesów finansowych ***UE***, jeżeli naruszenia zasad państwa prawnego w państwie członkowskim stwarzają poważne ryzyko wpływu na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na ochronę interesów finansowych Unii; mając na uwadze, że rozporządzenie zostało przyjęte jako część pakietu dotyczącego wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 po długich i trudnych negocjacjach między współprawodawcami, w szczególności z powodu podejmowanych przez niektóre państwa członkowskie prób powiązania negocjacji w sprawie WRF z negocjacjami

praworządności; mając na uwadze, że jest ono wiążące dla wszystkich państw członkowskich od momentu wejścia w życie w dniu 1 stycznia 2021 r.;	w sprawie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności; mając na uwadze, że jest ono wiążące dla wszystkich państw członkowskich od momentu wejścia w życie w dniu 1 stycznia 2021 r.;

Or. en

Poprawka 14

Projekt rezolucji
Motyw F a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	F a. mając na uwadze, że w grudniu 2022 r. po raz pierwszy uruchomiono rozporządzenie w sprawie warunkowości w odniesieniu do Węgier, co doprowadziło do zawieszenia funduszy spójności w wysokości 6,3 mld EUR oraz zakazu zawierania nowych zobowiązań prawnych wobec węgierskich trustów interesu publicznego i utrzymywanych przez nie podmiotów, ze względu na systemowe naruszenia praworządności, które mogły zagrozić budżetowi UE i interesom finansowym UE, w tym ograniczenia niezależności sądownictwa i prokuratury, oraz ryzyko związane z korupcją i niedociągnięciami we wdrażaniu funduszy UE, w szczególności w odniesieniu do zamówień publicznych i roli wyżej wymienionych trustów interesu publicznego;

Or. en

Poprawka 15

Projekt rezolucji
Ustęp 3

Projekt rezolucji	*Poprawka*
3. z zadowoleniem przyjmuje	3. z zadowoleniem przyjmuje

stwierdzenie przez TSUE, że poszanowanie wartości zapisanych w art. 2 TUE jest stałym obowiązkiem po przystąpieniu do UE i warunkiem wstępnym korzystania ze wszystkich praw traktatowych i korzyści wynikających z członkostwa w UE, w tym dostępu do funduszy UE; zobowiązuje Komisję do podkreślenia tej kwestii w jej działaniach w zakresie komunikacji i egzekwowania przepisów;	***potwierdzenie*** przez TSUE, że poszanowanie wartości zapisanych w art. 2 TUE jest stałym obowiązkiem po przystąpieniu do UE i warunkiem wstępnym korzystania ze wszystkich praw traktatowych i korzyści wynikających z członkostwa w UE, w tym dostępu do funduszy UE; zobowiązuje Komisję do podkreślenia tej kwestii w jej działaniach w zakresie komunikacji i egzekwowania przepisów[1a];

[1a] ***Zasada nieobniżania poziomu ochrony; opinia rzecznika generalnego M. Camposa Sáncheza-Bordony przedstawiona 2 grudnia 2021 r. w sprawie C-156/21, Węgry/Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej, ECLI:EU:C:2021:974, pkt 214.***

Or. en

Poprawka 16

Projekt rezolucji
Ustęp 3 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	3 a. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że TSUE podkreślił, iż budżet UE jest kluczowym narzędziem realizacji zasady solidarności zapisanej w art. 2 TUE – jednej z podstawowych zasad UE[1a]; przypomina, że solidarność, osiągana przez dzielenie się zasobami finansowymi, zależy od wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, które opiera się na założeniu, że każde państwo członkowskie wykorzystuje wspólne fundusze w sposób odpowiedzialny i jest zdeterminowane, aby wypełniać swoje zobowiązania wynikające z prawa UE, w tym zobowiązanie do przestrzegania wartości zapisanych w art. 2 TUE, w szczególności praworządności;

[1a] ***Sprawa C-156/21, ww., pkt 129.***

Or. en

Poprawka 17

Projekt rezolucji
Ustęp 6

Projekt rezolucji	*Poprawka*
6. podkreśla, że system warunkowości ma charakter budżetowy, ponieważ jego celem jest ochrona należytego zarządzania finansami UE i zabezpieczenie jej interesów finansowych, i ma on zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy naruszenie praworządności wpływa lub może poważnie wpłynąć na budżet UE; podkreśla, że różni się on od procedury przewidzianej w art. *7 **TUE***, która ***penalizuje poważne i trwałe naruszenia*** wartości określonych w art. 2 TUE;	6. podkreśla, że system warunkowości ma charakter budżetowy, ponieważ jego celem jest ochrona należytego zarządzania finansami UE i zabezpieczenie jej interesów finansowych, i ma on zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy naruszenie praworządności wpływa lub może poważnie wpłynąć na budżet UE; podkreśla, że różni się on od ***procedur przewidzianych w art. 7 ust. 1 i 2 TUE***, ***mających na celu skierowanie zaleceń do państw członkowskich, w których istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia*** wartości określonych w art. 2 TUE, ***oraz karanie poważnych i trwałych naruszeń tych wartości***;

Or. en

Poprawka 18

Projekt rezolucji
Ustęp 7

Projekt rezolucji	*Poprawka*
7. podkreśla, że postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na mocy ***art.*** 258 TFUE i art. 6 rozporządzenia finansowego pozostają uzupełniającymi się narzędziami w przypadku systemowych naruszeń wartości określonych w art. 2 TUE;	7. podkreśla, że postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na mocy ***art.*** 258 ***oraz 260*** TFUE i art. 6 rozporządzenia finansowego pozostają uzupełniającymi się narzędziami w przypadku systemowych naruszeń wartości określonych w art. 2 TUE;

Or. en

Poprawka 19

Projekt rezolucji
Ustęp 8

Projekt rezolucji	*Poprawka*
8. ***z zadowoleniem przyjmuje*** wydanie przez TSUE wyroków z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawach C-156/21 i C-157/21***, w których*** oddalono w całości skargi Węgier i Polski o stwierdzenie nieważności rozporządzenia w sprawie warunkowości i jednoznacznie potwierdzono ważność, podstawę prawną i zgodność rozporządzenia z traktatem, a także uprawnienia UE w zakresie praworządności w państwach członkowskich;	8. ***odnotowuje fakt, że wydane przez TSUE wyroki*** z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawach C-156/21 i C-157/21 oddaliły w całości skargi Węgier i Polski o stwierdzenie nieważności rozporządzenia w sprawie warunkowości i jednoznacznie potwierdziły ważność, podstawę prawną i zgodność rozporządzenia z traktatem, a także uprawnienia UE w zakresie praworządności w państwach członkowskich; ***zauważa ponadto, że w tych samych wyrokach TSUE potwierdził, iż wartości wyrażone w art. 2 TUE zawierają prawnie wiążące zobowiązania państw członkowskich;***

Or. en

Poprawka 20

Projekt rezolucji
Ustęp 9

Projekt rezolucji	*Poprawka*
9. przyjmuje do wiadomości dodatkowe wyjaśnienia dotyczące tego procesu, przedstawione przez Komisję w wytycznych w sprawie rozporządzenia w sprawie warunkowości z 2022 r. oraz przegląd jego praktycznego stosowania w sprawozdaniu Komisji dotyczącym stosowania z 2024 r.; ubolewa jednak, że ***wytyczne przyjęto ponad*** rok po ***wejściu*** w życie rozporządzenia, co ***przyczyniło się do faktycznego opóźnienia jego stosowania***;	9. przyjmuje do wiadomości dodatkowe wyjaśnienia dotyczące tego procesu, przedstawione przez Komisję w wytycznych w sprawie rozporządzenia w sprawie warunkowości z 2022 r. oraz przegląd jego praktycznego stosowania w sprawozdaniu Komisji dotyczącym stosowania z 2024 r.; ubolewa jednak, że ***Komisja niezgodnie z prawem wstrzymała stosowanie rozporządzenia w sprawie warunkowości przez ponad*** rok po ***jego wejściu*** w życie, ***w następstwie konkluzji Rady Europejskiej, które były niezgodne z***

rozporządzeniem ***w sprawie warunkowości***, ***a przy tym nie były wiążące dla Komisji; ponownie wyraża ubolewanie,*** że ***Komisja przyjęła wytyczne dotyczące stosowania rozporządzenia w sprawie warunkowości, chociaż nie wykazano potrzeby wprowadzenia takich wytycznych;***

Or. en

Poprawka 21

Projekt rezolucji
Ustęp 10 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	10a. zauważa, że chociaż państwa członkowskie mają różne tożsamości narodowe i tradycje, praworządność jest wartością wspólną dla UE i państw członkowskich oraz stanowi część fundamentów UE i jej porządku prawnego[1a]***; zauważa, że praworządność można zdefiniować za pomocą sześciu zasad uznanych przez TSUE i Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz rozwiniętych przez Radę Europy, a mianowicie: (i) legalność, która oznacza przejrzysty, rozliczalny, demokratyczny i pluralistyczny proces stanowienia prawa, (ii) pewność prawa, (iii) zakaz arbitralnego wykonywania władzy wykonawczej, (iv) skuteczna ochrona sądowa przez niezależne i bezstronne sądy, ze skuteczną kontrolą sądową obejmującą poszanowanie praw podstawowych, (v) podział władzy, (vi) równość wobec prawa;***

[1a] ***Sprawa C-156/21, ww., pkt 128.***

Or. en

Poprawka 22

Projekt rezolucji
Ustęp 12

Projekt rezolucji	*Poprawka*
12. zauważa, że dotychczas tylko bardzo niewielka liczba zainteresowanych stron skorzystała ze standardowego formularza skargi Komisji załączonego do wytycznych na rok 2022; zaleca, aby Komisja przyjmowała skargi w dowolnej formie pisemnej; apeluje ponadto o utworzenie poufnego portalu zgłoszeń, za pośrednictwem którego zainteresowane strony będą mogły zgłaszać przypadki niezgodności, umożliwiając tym samym szybkie podjęcie działań naprawczych;	12. zauważa, że dotychczas tylko bardzo niewielka liczba zainteresowanych stron skorzystała ze standardowego formularza skargi Komisji załączonego do wytycznych na rok 2022; zaleca, aby Komisja przyjmowała skargi w dowolnej formie pisemnej***, niezwłocznie potwierdzała otrzymanie skargi, nadając jej jednoznaczny numer referencyjny, a nie później niż rok po złożeniu skargi przekazała skarżącemu aktualne informacje na temat działań następczych***; apeluje ponadto o utworzenie poufnego portalu zgłoszeń, za pośrednictwem którego zainteresowane strony będą mogły zgłaszać przypadki niezgodności, umożliwiając tym samym szybkie podjęcie działań naprawczych;

Or. en

Poprawka 23

Projekt rezolucji
Ustęp 13

Projekt rezolucji	*Poprawka*
13. ubolewa, że pomimo kolejnych niepokojących ustaleń zawartych w rocznych sprawozdaniach Komisji na temat praworządności oraz w sprawozdaniach OLAF-u i EPPO, wskazujących na ryzyko budżetowe w kilku państwach członkowskich, na podstawie rozporządzenia w sprawie warunkowości wysłano zaledwie dwa formalne powiadomienia, a decyzję o zastosowaniu środków podjęto tylko w jednym przypadku;	13. ubolewa, że pomimo kolejnych niepokojących ustaleń zawartych w rocznych sprawozdaniach Komisji na temat praworządności oraz w sprawozdaniach OLAF-u i EPPO, wskazujących na ryzyko budżetowe w kilku państwach członkowskich, na podstawie rozporządzenia w sprawie warunkowości wysłano zaledwie dwa formalne powiadomienia, a decyzję o zastosowaniu środków podjęto tylko w jednym przypadku; ***zauważa w tym kontekście w szczególności, że***

stwierdzenie poważnych problemów – o których EPPO poinformowała Komisję w odniesieniu do Polski w 2022 r., a Słowacji w 2023 r. – nie doprowadziły do żadnych działań na podstawie rozporządzenia w sprawie warunkowości;

Or. en

Poprawka 24

Projekt rezolucji
Ustęp 15

Projekt rezolucji	*Poprawka*
15. podkreśla, że oceny Komisji muszą być bezstronne i sprawiedliwe, uwzględniać wszystkie dostępne fakty oraz przestrzegać zasad obiektywizmu, niedyskryminacji i równości państw członkowskich wobec traktatów; podkreśla, że wybór i skala środków ochrony budżetu muszą być zgodne z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 rozporządzenia w sprawie warunkowości z uwzględnieniem powagi, czasu trwania i powtarzalności naruszenia, współpracy danego państwa członkowskiego i konkretnego ryzyka finansowego, a także wpływu na uprawnionych odbiorców końcowych i beneficjentów, w szczególności tych mniejszych; wzywa Komisję do ujawnienia ilościowej metody oceny ryzyka, którą już stosuje wewnętrznie, zgodnie z zaleceniami ETO;	15. podkreśla, że oceny Komisji muszą być bezstronne i sprawiedliwe, uwzględniać wszystkie dostępne fakty oraz przestrzegać zasad obiektywizmu, niedyskryminacji i równości państw członkowskich wobec traktatów; podkreśla, że wybór i skala środków ochrony budżetu muszą być zgodne z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 rozporządzenia w sprawie warunkowości z uwzględnieniem powagi, czasu trwania i powtarzalności naruszenia, współpracy danego państwa członkowskiego i konkretnego ryzyka finansowego, a także wpływu na uprawnionych odbiorców końcowych i beneficjentów, w szczególności tych mniejszych; wzywa Komisję do ujawnienia ilościowej metody oceny ryzyka, którą już stosuje wewnętrznie, zgodnie z zaleceniami ETO; ***przypomina o niepokojących ustaleniach ETO zawartych w sprawozdaniu specjalnym 03/2024, w szczególności o tym, że przy podejmowaniu decyzji o tym, aby nie blokować lub nie uwalniać funduszy, ważną rolę odgrywają względy polityczne, czego dowodem jest fakt, że Komisja w przeszłości nie korzystała z rozporządzenia w sprawie warunkowości w odniesieniu do Polski i nie korzystała z niego w odniesieniu do Słowacji, nawet jeżeli stwierdziła naruszenia***

praworządności związane z budżetem w odniesieniu do tych państw członkowskich w kontekście innych instrumentów;

Or. en

Poprawka 25

Projekt rezolucji
Ustęp 16

Projekt rezolucji	*Poprawka*
16. zdaje sobie sprawę, że niektóre aspekty rozporządzenia w sprawie warunkowości utrudniają uruchomienie mechanizmu, w szczególności wymóg wykazania wystarczająco bezpośredniego związku między naruszeniami praworządności a poważnym ryzykiem niekorzystnego wpływu na budżet UE; podkreśla jednak, że wymogi te nie powinny stanowić uzasadnienia dla nieuruchamiania mechanizmu;	16. zdaje sobie sprawę, że niektóre aspekty rozporządzenia w sprawie warunkowości utrudniają uruchomienie mechanizmu, w szczególności wymóg wykazania wystarczająco bezpośredniego związku między naruszeniami praworządności a poważnym ryzykiem niekorzystnego wpływu na budżet UE; podkreśla jednak, że wymogi te nie powinny stanowić uzasadnienia dla nieuruchamiania mechanizmu; ***ubolewa w tym kontekście, że Komisja stosuje najbardziej zawężającą interpretację rozporządzenia, wykluczając z zakresu jego stosowania nawet poważne naruszenia mające wpływ na fundusze UE; przypomina, że rozporządzenie wyraźnie stanowi, iż zagrożenie niezawisłości sądownictwa narusza zasadę praworządności***[1a]***;***

[1a] ***Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 147.***

Or. en

Poprawka 26

Projekt rezolucji
Ustęp 16 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*

16a. podkreśla, że nawet jeżeli niedociągnięcia w dziedzinie praworządności mają charakter ogólny i wpływają na system prawny państwa członkowskiego jako całość, tak jak w przypadku naruszeń niezależności sądownictwa, niedociągnięcia te mogą mieć bezpośredni i poważny wpływ na budżet UE poprzez usunięcie systemowych zabezpieczeń przed nadużyciami finansowymi i innymi działaniami niezgodnymi z prawem; podkreśla, że pojęcia bezpośredniego wpływu na budżet UE nie należy interpretować jako ograniczającego zakres rozporządzenia w sprawie warunkowości wyłącznie do kwestii związanych konkretnie z wykonaniem budżetu, takich jak przepisy dotyczące zamówień publicznych, ponieważ podejście to zmotywowałoby jedynie podmioty działające w złej wierze do osłabiania gwarancji praworządności w szerszym ujęciu;

Or. en

Poprawka 27

Projekt rezolucji
Ustęp 17

Projekt rezolucji	*Poprawka*
17. odnotowuje, że Rada postanowiła zawiesić 55 % zobowiązań budżetowych dla trzech programów operacyjnych w ramach polityki spójności dla Węgier; wskazuje na analizę prawną[17] wykazującą, że systemowy i uporczywy charakter naruszeń praworządności na Węgrzech powinien był doprowadzić do zawieszenia finansowania unijnego w znacznie większym stopniu, aby chronić budżet UE zgodnie z zasadą proporcjonalności; zauważa, że w ponownych ocenach sytuacji na Węgrzech z grudnia 2023 r. i grudnia 2024 r. Komisja stwierdziła, że nie zaradzono sytuacji, która doprowadziła do	17. odnotowuje, że Rada postanowiła zawiesić 55 % zobowiązań budżetowych dla trzech programów operacyjnych w ramach polityki spójności dla Węgier***oraz zakazać zaciągania nowych zobowiązań prawnych wobec węgierskich trustów interesu publicznego i utrzymywanych przez nie podmiotów***; wskazuje na analizę prawną[17] wykazującą, że systemowy i uporczywy charakter naruszeń praworządności na Węgrzech powinien był doprowadzić do zawieszenia finansowania unijnego w znacznie większym stopniu, aby chronić budżet UE zgodnie z zasadą proporcjonalności; zauważa, że w

przyjęcia środków; wzywa Komisję do oceny i zajęcia się kwestią regresu w obszarze praworządności poprzez zaproponowanie dodatkowych środków lub aktualizację już istniejących;

ponownych ocenach sytuacji na Węgrzech z grudnia 2023 r. i grudnia 2024 r. Komisja stwierdziła, że nie zaradzono sytuacji, która doprowadziła do przyjęcia środków; wzywa Komisję do oceny i zajęcia się kwestią regresu w obszarze praworządności poprzez zaproponowanie dodatkowych środków lub aktualizację już istniejących***, aby uwzględnić w ich przypadku wspomnianą analizę prawną***;

---

[17] Analiza zlecona przez Daniela Freunda, posła do PE z grupy Verts/ALE – Lane Scheppele, K., Kelemen, R. D., Morijn, J., „Freezing all EU funds to Hungary: A legal analysis of why a 100 % suspension is »proportionate« and »appropriate« under Regulation 2020/2092 on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget", [Zamrożenie wszystkich unijnych środków dla Węgier. Analiza prawna uzasadniająca, dlaczego zawieszenie środków w 100 % jest „proporcjonalne" i „odpowiednie" na mocy rozporządzenia 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii], maj 2022 r.

[17] Analiza zlecona przez Daniela Freunda, posła do PE z grupy Verts/ALE – Lane Scheppele, K., Kelemen, R. D., Morijn, J., „Freezing all EU funds to Hungary: A legal analysis of why a 100 % suspension is »proportionate« and »appropriate« under Regulation 2020/2092 on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget", [Zamrożenie wszystkich unijnych środków dla Węgier. Analiza prawna uzasadniająca, dlaczego zawieszenie środków w 100 % jest „proporcjonalne" i „odpowiednie" na mocy rozporządzenia 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii], maj 2022 r.

Or. en

Poprawka 28

Projekt rezolucji
Ustęp 20

Projekt rezolucji	*Poprawka*
20. przypomina, że rozporządzenie w sprawie warunkowości wyraźnie stanowi, że uzupełnia ono istniejące narzędzia ochrony budżetu i ma być stosowane „w przypadkach, gdy inne procedury określone w ustawodawstwie Unii nie pozwoliłyby na skuteczniejszą ochronę budżetu Unii"; wyraża ubolewanie z powodu interpretacji Komisji, zgodnie z	20. przypomina, że rozporządzenie w sprawie warunkowości wyraźnie stanowi, że uzupełnia ono istniejące narzędzia ochrony budżetu i ma być stosowane „w przypadkach, gdy inne procedury określone w ustawodawstwie Unii nie pozwoliłyby na skuteczniejszą ochronę budżetu Unii"; wyraża ubolewanie z powodu interpretacji Komisji, zgodnie z

którą na podstawie tego sformułowania przedmiotowy instrument należy stosować wyłącznie jako środek ostateczny; zauważa z niepokojem, że monitorowanie praworządności ***w Komisji*** jest podzielone między różne służby, co niekiedy skutkuje niespójnymi i opóźnionymi działaniami;	którą na podstawie tego sformułowania przedmiotowy instrument należy stosować wyłącznie jako środek ostateczny; zauważa z niepokojem, że monitorowanie praworządności ***przez Komisję*** jest podzielone między różne służby, co niekiedy skutkuje niespójnymi i opóźnionymi działaniami ***lub w ogóle ich brakiem***;

Or. en

Poprawka 29

Projekt rezolucji
Ustęp 21

Projekt rezolucji	*Poprawka*
21. uważa, że nie jest jasne, w jaki sposób rozporządzenie w sprawie warunkowości współdziała w praktyce z innymi instrumentami z zestawu narzędzi na rzecz praworządności, w szczególności z horyzontalnym warunkiem podstawowym stosowania Karty na mocy rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz z nadrzędnymi kamieniami milowymi związanymi z praworządnością w ramach RRF; wyraża ubolewanie, że w grudniu 2023 r. Komisja oceniła, że Węgry spełniły horyzontalny warunek podstawowy dotyczący niezależności sądów, a jednocześnie utrzymała środki nałożone na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości; podkreśla, że ten brak spójności utrudnia demokratyczną kontrolę ich stosowania;	21. uważa, że nie jest jasne, w jaki sposób rozporządzenie w sprawie warunkowości współdziała w praktyce z innymi instrumentami z zestawu narzędzi na rzecz praworządności, w szczególności z horyzontalnym warunkiem podstawowym stosowania Karty na mocy rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz z nadrzędnymi kamieniami milowymi związanymi z praworządnością w ramach RRF; wyraża ubolewanie, że w grudniu 2023 r. Komisja oceniła, że Węgry spełniły horyzontalny warunek podstawowy dotyczący niezależności sądów, a jednocześnie utrzymała środki nałożone na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości; podkreśla, że ten brak spójności utrudnia demokratyczną kontrolę ich stosowania; ***ponownie podkreśla, że decyzja Komisji jest niezgodna z prawem, jak podniesiono w toczącym się postępowaniu wszczętym przez Parlament przeciwko Komisji w sprawie C-225/24, w szczególności ze względu na naruszenie wielu przepisów materialnych rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz ze względu na spoczywający na Komisji obowiązek uzasadnienia swojej decyzji, a także***

nadużycie władzy w postaci kompromisu politycznego w związku z odstąpieniem przez Węgry od weta wobec niektórych pilnych decyzji wymagających jednomyślności w Radzie Europejskiej;

Or. en

Poprawka 30

Projekt rezolucji
Ustęp 22 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	22a. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący wzmocnienia związku między zaleceniami zawartymi w sprawozdaniu na temat praworządności a wsparciem finansowym w WRF na lata 2028–2034 oraz rozszerzenie planu „reformy za fundusze" opracowanego w ramach RRF po pandemii COVID-19; podkreśla, że ocena warunków i poziomów odniesienia w dziedzinie praworządności w WRF na lata 2028–2034 musi opierać się na bezstronnych ekspertyzach tematycznych, a nie na porozumieniach politycznych, oraz że cel ten należy realizować i chronić w ramach procedury przeprowadzania tej oceny i wyciągania odpowiednich wniosków z jej wyników; odnotowuje w tym kontekście, że decyzje skierowane do państw członkowskich powinny być przyjmowane przez Komisję, jako strażniczkę traktatów, a nie przez Radę, która może nie chcieć podejmować działań wpływających negatywnie na państwa członkowskie;

Or. en

Poprawka 31

Projekt rezolucji
Ustęp 23

Projekt rezolucji	*Poprawka*
23. ostrzega, że realokacja lub przesunięcie zamrożonych środków na inne programy lub cele byłoby sygnałem dla rządów niespełniających wymogów, że straty można zrekompensować gdzie indziej; w związku z tym wzywa Komisję do odrzucenia wszelkich wniosków o przeniesienie środków do innych programów lub priorytetów w ramach tego samego programu, które mogłyby prowadzić do obejścia zawieszeń na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości; domaga się, aby Komisja przekazywała Parlamentowi pełny tekst każdego takiego wniosku o przeniesienie, tak aby demokratyczna kontrola mogła poprzedzać decyzję Komisji, a nie następować po niej;	23. ostrzega, że realokacja lub przesunięcie zamrożonych środków na inne programy lub cele byłoby sygnałem dla rządów niespełniających wymogów, że straty można zrekompensować gdzie indziej; w związku z tym wzywa Komisję do odrzucenia wszelkich wniosków o przeniesienie środków do innych programów lub priorytetów w ramach tego samego programu, które mogłyby prowadzić do obejścia zawieszeń na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości; domaga się, aby Komisja przekazywała Parlamentowi pełny tekst każdego takiego wniosku o przeniesienie, tak aby demokratyczna kontrola mogła poprzedzać decyzję Komisji, a nie następować po niej; ***podkreśla, że takie przeniesienia należy uznać za niedopuszczalne z punktu widzenia prawa; wzywa Komisję do zapewnienia odpowiednich gwarancji prawnych, w tym w ramach WRF na lata 2028–2034;***

Or. en

Poprawka 32

Projekt rezolucji
Ustęp 27

Projekt rezolucji	*Poprawka*
27. wzywa Komisję do uzgodnienia bezpiecznego kanału komunikacji, aby zapewnić odpowiedzialnym organom Parlamentu dostęp do takich informacji przy jednoczesnym zachowaniu ich poufności;	***skreśla się*** *(Przeniesiono do pkt 45a w zaleceniach).*

Or. en

Poprawka 33

Projekt rezolucji
Ustęp 28 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	28a. uważa, ogólnie rzecz biorąc, że należy wzmocnić dialog międzyinstytucjonalny i współpracę w zakresie praworządności na szczeblu UE; ubolewa nad faktem, że Komisja i Rada odrzucały dotychczas propozycję Parlamentu dotyczącą zawarcia porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie demokracji, praworządności i praw podstawowych; potwierdza swoją gotowość do wznowienia rozmów na temat takiego porozumienia;

Or. en

Poprawka 34

Projekt rezolucji
Ustęp 30

Projekt rezolucji	*Poprawka*
30. ubolewa, że w praktyce przewidziane zabezpieczenia pozostają w dużej mierze teoretyczne, ponieważ procedury bezpośredniej wypłaty lub przekierowania środków są uciążliwe, a komunikacja z odbiorcami końcowymi i beneficjentami jest sporadyczna; przyznaje, że na szczeblu UE należy zrobić więcej, aby poprawić ochronę uzasadnionych interesów odbiorców końcowych i beneficjentów oraz zapewnić im dostęp do unijnego finansowania;	30. ubolewa, że w praktyce przewidziane zabezpieczenia pozostają w dużej mierze teoretyczne, ponieważ procedury bezpośredniej wypłaty lub przekierowania środków są uciążliwe, a komunikacja z odbiorcami końcowymi i beneficjentami jest sporadyczna; ***wyraża zaniepokojenie, że proponowana struktura WRF na lata 2028–2034 może jeszcze bardziej utrudnić ochronę ostatecznych odbiorców i beneficjentów z powodu przyznania rządom państw członkowskich większej kontroli nad zarządzaniem funduszami UE;*** przyznaje, że na szczeblu UE należy zrobić więcej, aby poprawić ochronę uzasadnionych interesów odbiorców końcowych i beneficjentów oraz zapewnić im dostęp do unijnego finansowania;

Or. en

Poprawka 35

Projekt rezolucji
Ustęp 32

Projekt rezolucji	*Poprawka*
32. ***Choć doświadczenia w te dziedzinie są ograniczone, uważa, że system warunkowości jest skutecznym narzędziem*** ochrony interesów finansowych UE przed ryzykiem wynikającym z naruszeń praworządności; Nalega ***zatem***, aby system ten był nadal stosowany do całego budżetu UE, w tym do instrumentów opartych na wynikach, tak aby żadna pozycja wydatków UE nie umknęła skutecznej kontroli praworządności; wzywa Komisję do zapewnienia spójnego stosowania rozporządzenia w sprawie warunkowości w odniesieniu do budżetu UE, niezależnie od jego modelu finansowania;	32. ***Uważa, że może być zbyt wcześnie na definitywne wypowiedzi o skuteczności tego narzędzia*** ochrony interesów finansowych UE przed ryzykiem wynikającym z naruszeń praworządności; Nalega ***jednak***, aby system ten był nadal stosowany do całego budżetu UE, w tym do instrumentów opartych na wynikach, tak aby żadna pozycja wydatków UE nie umknęła skutecznej kontroli praworządności; wzywa Komisję do zapewnienia spójnego stosowania rozporządzenia w sprawie warunkowości w odniesieniu do budżetu UE, niezależnie od jego modelu finansowania;

Or. en

Poprawka 36

Projekt rezolucji
Ustęp 35

Projekt rezolucji	*Poprawka*
35. w tym kontekście zachęca Komisję do zrewidowania swojej interpretacji rozporządzenia w sprawie warunkowości jako instrumentu stosowanego w ostateczności oraz do bardziej proaktywnego korzystania z niego, w tym stosowania art. 6 ust. 4, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady proporcjonalności;	35. w tym kontekście zachęca Komisję do ***uszczegółowienia oceny wartości dodanej i ograniczeń poszczególnych narzędzi warunkowości budżetowej,*** zrewidowania swojej interpretacji rozporządzenia w sprawie warunkowości jako instrumentu stosowanego w ostateczności oraz do bardziej proaktywnego korzystania z niego, w tym stosowania art. 6 ust. 4, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady proporcjonalności;

Or. en

Poprawka 37

Projekt rezolucji
Ustęp 37

Projekt rezolucji	*Poprawka*
37. zwraca się do Komisji o dokonanie przeglądu sposobu, w jaki może ona skutecznie wypełniać swój obowiązek ochrony uzasadnionych interesów finansowych odbiorców końcowych i beneficjentów – w szczególności tych, którzy ponoszą konsekwencje uchybień w zakresie praworządności – w tym poprzez egzekwowanie odpowiednich przepisów rozporządzenia w sprawie warunkowości w odniesieniu do zobowiązań państw członkowskich w zakresie dokonywania płatności; podkreśla, że wszelkie środki podjęte w celu umożliwienia prawowitym odbiorcom końcowym i beneficjentom dalszego dostępu do finansowania UE nie powinny osłabiać stosowania rozporządzenia w sprawie warunkowości; oczekuje pełnego zaangażowania w ten proces;	37. zwraca się do Komisji o dokonanie przeglądu sposobu, w jaki może ona skutecznie wypełniać swój obowiązek ochrony uzasadnionych interesów finansowych odbiorców końcowych i beneficjentów – w szczególności tych, którzy ponoszą konsekwencje uchybień w zakresie praworządności – w tym poprzez egzekwowanie odpowiednich przepisów rozporządzenia w sprawie warunkowości w odniesieniu do zobowiązań państw członkowskich w zakresie dokonywania płatności; ***zwraca się w szczególności do Komisji o ponowne rozważenie możliwości tymczasowego objęcia odnośnych funduszy zarządzaniem bezpośrednim, a w przypadku stwierdzenia, że opcja ta nie jest wykonalna, o jasne wyjaśnienie powodów takiego ustalenia;*** podkreśla, że wszelkie środki podjęte w celu umożliwienia prawowitym odbiorcom końcowym i beneficjentom dalszego dostępu do finansowania UE nie powinny osłabiać stosowania rozporządzenia w sprawie warunkowości; oczekuje pełnego zaangażowania w ten proces;

Or. en

Poprawka 38

Projekt rezolucji
Ustęp 41

Projekt rezolucji	*Poprawka*
41. podkreśla, że roczne sprawozdanie na temat praworządności opiera się obecnie	41. podkreśla, że roczne sprawozdanie na temat praworządności opiera się obecnie

na czterech filarach, a mianowicie: systemie wymiaru sprawiedliwości, ramach antykorupcyjnych, pluralizmie mediów oraz innych kwestiach instytucjonalnych związanych z mechanizmami kontroli i równowagi; ***przyznaje***, że w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. uwzględniono wymiar jednolitego rynku, aby rozwiązać problemy dotyczące praworządności mające wpływ na przedsiębiorstwa i pracowników; podkreśla, że funkcjonujący wymiar sprawiedliwości, silne ramy antykorupcyjne, pluralizm mediów, odpowiednie mechanizmy kontroli i równowagi oraz funkcjonujący jednolity rynek są nierozerwalnie związane z praworządnością;	na czterech filarach, a mianowicie: systemie wymiaru sprawiedliwości, ramach antykorupcyjnych, pluralizmie mediów oraz innych kwestiach instytucjonalnych związanych z mechanizmami kontroli i równowagi; ***z zadowoleniem przyjmuje fakt***, że w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. uwzględniono wymiar jednolitego rynku, aby rozwiązać problemy dotyczące praworządności mające wpływ na przedsiębiorstwa i pracowników; podkreśla, że funkcjonujący wymiar sprawiedliwości, silne ramy antykorupcyjne, pluralizm mediów, odpowiednie mechanizmy kontroli i równowagi oraz funkcjonujący jednolity rynek są nierozerwalnie związane z praworządnością;

Or. en

Poprawka 39

Projekt rezolucji
Ustęp 42

Projekt rezolucji	*Poprawka*
42. zauważa, że systematyczne naruszenia praworządności wskazane w filarach rocznego sprawozdania na temat praworządności i mające wystarczająco bezpośredni związek z ochroną budżetu UE powinny prowadzić do uruchomienia mechanizmu warunkowości, zwłaszcza w przypadkach takich jak naruszenie, manipulacja lub faworyzowanie w zaproszeniach do składania ofert i wnioskach dotyczących finansowania ze środków UE, a także nękanie administracyjne naruszające zasadę równego traktowania władz lokalnych i regionalnych, przedsiębiorstw lub innych odbiorców końcowych i beneficjentów oraz ich dostęp do funduszy UE;	42. zauważa, że systematyczne naruszenia praworządności wskazane w filarach rocznego sprawozdania na temat praworządności i mające wystarczająco bezpośredni związek z ochroną budżetu UE powinny prowadzić do uruchomienia mechanizmu warunkowości, zwłaszcza w przypadkach takich jak ***systematyczne naruszenia niezawisłości sędziów, nieskuteczność rozwiązań antykorupcyjnych, w tym upolitycznienie działań prokuratury lub najwyższych organów kontroli lub też*** manipulacja lub faworyzowanie w zaproszeniach do składania ofert i wnioskach dotyczących finansowania ze środków UE, a także nękanie administracyjne naruszające zasadę równego traktowania władz lokalnych i regionalnych, przedsiębiorstw

lub innych odbiorców końcowych i beneficjentów oraz ich dostęp do funduszy UE;

Or. en

Poprawka 40

Projekt rezolucji
Ustęp 45 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	45a. Wzywa Komisję do uzgodnienia bezpiecznego kanału komunikacji z właściwymi organami Parlamentu w celu zapewnienia pełnego dostępu do dokumentacji, w tym pełnego tekstu pisemnych powiadomień i wymiany informacji między służbami Komisji a danym państwem członkowskim, w sposób szybki, kompleksowy i proaktywny, przy jednoczesnym zachowaniu poufności;

Or. en

Poprawka 41

Projekt rezolucji
Ustęp 46

Projekt rezolucji	*Poprawka*
46. wzywa Radę do utrzymania opartego na faktach i obiektywnego procesu oraz do jak najściślejszego trzymania się propozycji Komisji; wzywa ponadto Radę, by nie przeobraziła procesu prowadzącego do przyjęcia środków w ***kartę przetargową***;	46. wzywa Radę do utrzymania opartego na faktach i obiektywnego procesu oraz do jak najściślejszego trzymania się propozycji Komisji; wzywa ponadto Radę, by nie przeobraziła procesu prowadzącego do przyjęcia środków w***targi polityczne, pozwalające państwu członkowskiemu podlegającemu temu procesowi na wykorzystywanie swojego prawa veta w pilnych decyzjach, które wymagają jednomyślności w Radzie Europejskiej***;

Or. en

Poprawka 42

Projekt rezolucji
Ustęp 51 a (nowy)

Projekt rezolucji	*Poprawka*
	51a. ponawia propozycję ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych w oparciu o wniosek Parlamentu z 2020 r.; podkreśla, że mechanizm ten powinien być regulowany porozumieniem międzyinstytucjonalnym między trzema instytucjami, posiadać roczny cykl monitorowania wartości UE obejmujący wszystkie aspekty art. 2 TUE, i powinien mieć zastosowanie jednakowo, obiektywnie i sprawiedliwie do wszystkich państw członkowskich i krajów kandydujących, a także korzystać ze wsparcia zespołu niezależnych ekspertów przygotowujących zalecenia i łączących je z narzędziami budżetowymi i innymi narzędziami egzekwowania; w międzyczasie wzywa pozostałe instytucje, aby przynajmniej rozważyły dalszą współpracę w kontekście proponowanego międzyinstytucjonalnego projektu pilotażowego dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych, co pomogłoby w budowaniu zaufania między instytucjami w praktyce, w szczególności przez wymianę praktyk w zakresie monitorowania, dialogu i spotkań;

Or. en